

سینمای روز جهان | نقد و معرفی فیلم افشاگر



سینما کمابیش به ژورنالیسم پرداخته است. حتی بعضی ساخته‌های تاریخ سینما نشان می‌دهد چنین آثاری با استقبال بسیار منتقدان و تماشاگران رو برو شده‌اند. افشاگر Spotlight یکی از بهترین این نمونه‌هاست.

همشهری آنلاین - مهدی تهرانی: سینما کمابیش به ژورنالیسم پرداخته است. حتی بعضی ساخته‌های تاریخ سینما نشان می‌دهد چنین آثاری با استقبال بسیار منتقدان و تماشاگران رو برو شده‌اند. افشاگر Spotlight یکی از بهترین این نمونه‌هاست.

افشاگر ساخته تام مک کارتی محصول 2015 نماد کارکرد ژورنالیسم محلی در سینمای آمریکا است. با این تفاوت که داستان مک کارتی ربطی به ژورنالیسم زرد ندارد و تمرکزش بر شاخه‌ای خاص از روزنامه‌نگاری و خبرنگاران میدانی و گزارشگران اهل تحقیق و بررسی است. این روند در "افشاگر" به یک داستان اصلی پیوند می‌خورد که طبق قواعد ژانر درام اجتماعی یک طرفش خیر قرار دارد و سمت دیگر شر. اما توازنی باید در پیرنگ داستانک‌ها باشد که رونمایی از خیر و شر و تقابل آنها به گونه‌ای منطقی روایت گردد. کاری که مک کارتی در افشاگر به خوبی توانسته از عهده‌اش برآید.

داستان افشاگر در اوایل هزاره سوم روی می‌دهد. در سال 2001 تعدادی از اعضای تحریریه روزنامه "بوستون گلوب" شامل ویراستار ارشد و ستون‌نویسان و گزارش نویس‌هایش تمام همت خود را مصروف این مهم می‌نمایند که آیا اتهام مطرح شده در مورد سو استفاده‌های جنسی در کلیسای کاتولیک ماساچوست به اندازه کافی در مطبوعات مطرح شده و اینکه چه دست‌هایی در پشت پرده سعی داشتند تا این رخداد مصیب بار را از بیخ و بن به قول معروف ماست‌مالی کنند. در این راستا والتر رابینسون ویراستار روزنامه (مایکل کیتون) به همراه ستون نویس‌ها و گزارش نویسان خود شامل مایکل رزندس (مارک رافالو)؛ ساشا فایفر (راشل مک آدامز) و متیو کارول (برایان جیمز) برای کشف حقیقت گروه افشاگری ویژه‌ای راه می‌اندازند. اما راهی که پیش روی آنهاست سخت و پیچیده جلوه‌گری می‌کند...

افشاگر / spotlight

بد نیست توضیح مختصری در باره این رخداد غم‌افزا و رسوایی عظیم مربوط به سو استفاده جنسی در کلیسای کاتولیک ماساچوست در اینجا ذکر کنم. در سال 2001 گزارش‌هایی مبنی بر سو استفاده‌های جنسی در کلیساهای رومی ماساچوست در بین روزنامه‌های این ایالت درز پیدا کرد. برخی روزنامه‌ها بدین گزارش‌ها پرداختند و برخی دیگر از آن عبور کردند. اما نکته مهم تلاش عده‌ای از روزنامه‌نگاران و مقامات محلی و همچنین کشیش‌هایی بود که با قدرت تمام سعی در انکار اصل قضیه داشتند و یا اینکه در تلاش بودند تا سو استفاده جنسی را بسیار نادر جلوه بدهند. گروه گزارشگران بوستون گلوب در طی تحقیق خود به سراغ قربانیان رفت و به حدود 90 قربانی رسید. گزارش این گروه افشاگر در سال 2002 در این روزنامه چاپ شد و غوغایی در دنیا به پا کرد.

امتیاز اصلی فیلم تام مک کارتی لحن ویژه و به تعبیر بهتر تمرکز روایت بر ژورنالیسم است و کارگزاران آن. درام اجتماعی افشاگر لحن مستند و یا حتی نیمه مستند ندارد و حتی ملودرام اشک‌برانگیز هم نیست. همین امر باعث شده تماشاگر در حین تماشای فیلم هوش و حواسش فقط معطوف به روزنامه بوستون گلوب و 4 شخصیت اصلی داستان باشد. همین تمرکز باعث شده در لوکیشن‌ها نیز آنچنان خبری از محراب و کلیساها نباشد. قربانیان سو استفاده جنسی نیز اگرچه جزو عناصر داستان محسوب می‌شوند اما بازهم تکیه اصلی فیلم بر پیرنگ آنها نیست. چرا که افشاگر تمام قد به خبرنگارانش پرداخته است.

شاید هر منتقدی در حین نگارش نقد افشاگر یادی هم از فیلم آلن جی کاپولا "همه مردان رئیس جمهور" کند. فیلم کاپولا محصول 1976 که در باره رسوایی واترگیت بود دقیقاً ساختاری متمرکز بر خبرنگاران قهرمانش داشت. افشاگر نیز توانسته با زیرکی داستانک‌های مهم‌اش را سرو شکل دهد اما نه به گونه‌ای که خبرنگارانش زیر سایه قرار بگیرند. اصلاً برای همین شما نمی‌توانید یک قهرمان و یا یک هنرپیشه نقش اصلی را در افشاگر نشان کنید. گروه بازیگری عالی کار کرده‌اند و همه در این روند یکسان هستند.

با اینهمه بازی مایکل کیتون در پرنده‌باز و نامزدی‌اش در اسکار 87 باعث شده ناخودآگاه او را در فیلم پرنده‌باز ببینیم. چنانکه مارک رافالو نیز برای بازی در فیلم شکارچی رویاه در اسکار سال گذشته نامزد شده بود. هر دوی این بازیگران در کنار راشل مک آدامز یک تیم قوی بازیگری را تشکیل داده بودند.

درام اجتماعی افشاگر تاکنون از سوی مجامع سینمایی مهمی مانند انجمن ملی بازیگری فیلم آمریکا؛ و انجمن منتقدان فیلم

نیویورک، لس‌آنجلس و بوستون در صدر دیگر شانس‌های اسکار قرار گرفته است. و در فهرست نامزدهای گلدن گلوب نیز قرار دارد.

پیش از این نیز تام مک کارتی 49 ساله در سینما نامی آشنا بود اما به عنوان یک فیلمنامه نویس با انیمیشن بالا در سال 2008 به موفقیت بزرگی دست یافت. او همچنین سابقه بازیگری در فیلم‌هایی مانند پرچم‌های پدران ما را در کارنامه دارد. او در سال 2009 نیز با ساخت فیلم مهمان نشان داد که در سینمای دارم اجتماعی تبحر دارد.

درباره فیلم مهمان ساخته توماس مک کارتی ؛ تعارف ینگه دنیایی

افشاگر توسط او و جاش سینگر نوشته شده و دارای فیلمنامه غیر اقتباسی است. و در آخر اینکه افشاگر با بودجه‌ای معادل 17 میلیون دلار یک اثر کم خرج و فیلم مستقل شناخته می‌شود.